

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDA! KÖRÜ
SOFRANA SAHİP ÇIK

Sayı : 54045643-610-E.1656249
Konu : Soru Önergesi (7/13243)

22.06.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-489128 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Dilşat CANBAZ KAYA'ya ait 7/13243 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş 7/13243 (3 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN DİLŞAT CANBAZ KAYA'YA AİT 7/13243
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

1950'li yıllarda yabancı avcılarının birçok av hayvanını herhangi bir kurala bağlı olmaksızın bedelsiz avlamalarıyla başlayan süreç 1970'li yıllarda çeşitli kuralların getirilmesiyle yasal anlamda av turizmi uygulamalarını başlatmıştır.

1977 yılında yabancı avcılarının avlanabilmeleri, seyahat acentesi aracılığıyla ülkemize girebilmeleri ve bir bedel ödeyerek avlanabilmeleriyle ilgili düzenlemeler yapılmış ve yurdumuzda ilk av turizmi uygulaması 1977 yılında yaban domuzu (*Sus scrofa*) avı ile başlamıştır.

1964 yılında korumaya alınıp yeterli popülasyona ulaşan Antalya-Düzlerçamı Yabankeçisi Koruma ve Üretim Sahası'ndaki yaban keçileri (*Capra aegagrus aegagrus*) 1981-82 av yılında av turizmine açılarak yabandomuzu dışındaki av hayvanlarının avına da izin verilmiştir.

1981 yılından itibaren yerli turist avcılar da av turizmi kapsamında avlanmaya başlamıştır.

1983-1984 av mevsiminde, yaban domuzu ve yaban keçisinin (Antalya, Artvin ve Hakkari) dışında, ayı, kurt ve çakalın av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde ilk kez kızıl geyik av organizasyonuna, 2004-2005 av yılında Afyonkarahisar/Akdağ Yaban Hayatı Geliştirme Sahası (YHGS), Eskişehir/Çatacık YHGS ve Karabük'te 3 yerli ve 9'u yabancı olmak üzere toplam 12 kotayla izin verilmiş ve 2'si yerli 6'sı yabancı avcılar tarafından avlanmış, 4'ü avlanmamıştır.

Ülkemizdeki av ve yaban hayvanlarının koruma ve yönetimi ile ilgili her türlü iş ve işlem, uluslararası sözleşmeler ve yükümlülükler dikkate alınarak hazırlanan ve 11.07.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu (KAK) çerçevesinde yürütülmektedir. İlgili yasanın Amaç ve Kapsam başlıklı 1 inci maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının milli ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamak", 2 inci fıkrasında ise "Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcılarının eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar." şeklinde ifade edilmiştir. Aynı Kanunun 2 inci maddesinde ise Kanunun uygulanmasında "Tarım ve Orman Bakanlığı" nı ve Bakanlık adına da "Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü"nü Kanun yetkili kılmıştır. Ülkemizde av turizmi uygulamaları; Kanun ile bu Kanun çerçevesinde hazırlanan Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in, ihtiyaçlar ve tecrübeler doğrultusunda yeniden düzenlenip 14/4/2016 tarihli ve 29684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Av Turizmi Kapsamında Avlanmalara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ile "Merkez Av Komisyonu" (MAK) kararı hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Kanun 4 üncü maddesi gereğince

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız, ülkemizde bulunan yaban hayvanları, av hayvanları ile koruma altına alınan yaban hayvanları listelerini belirlemiştir. Av hayvanı dışındaki türleri Bakanlığımız koruma altına almış, av dönemi içerisinde av hayvanı olarak belirlenen türlerden hangilerinin avlanacağına hangilerinin korunacağına ise MAK karar vermektedir.

Bakanlığımızca av turizmi ve avcılık ilkeleri belirlenirken ülkemizin taraf olduğu tüm uluslararası sözleşmeler ve bu sözleşmelerden doğan zorunluluklar dikkate alınmaktadır. Bern Sözleşmesinde (Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi) "Cervidae (Geyikler) bütün türler" korunan fauna türleri içerisinde Ek III listesinde yer almaktadır. Bilindiği üzere, Bern Sözleşmesi Ek III'de yer alan türlerin avlatılmasında sakınca yoktur. İlgili karar 9 Ocak 1984/84-7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış, 20 Şubat 1984/18318 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu nedenle Bern Sözleşmesi açısından bu türün avlatılmasında sakınca bulunmamaktadır. İç mevzuatımızda kızıl geyik Bakanlığımızca belirlenen koruma altına alınan türler listesinde yer almış olup bu tür için de KAK'ın 4 üncü maddesine dayanılarak av turizmi kapsamında avına izin verilmesi için listelere "Av Turizmi Hariç" hükmü konmuştur. Dolayısıyla söz konusu türün illerden gelen etüt-entanter raporları dikkate alınarak belirlenen kotalar dahilinde av turizmi kapsamında avlanmasında iç mevzuatımız açısından da aykırı hiçbir durum yoktur.

Davaya konu tür olan kızıl geyik dünyada geniş yayılım alanı gösteren ve bulundukları ülkelerin hemen hepsinde av hayvanı olarak değerlendirilen türdür. Kızıl geyik (Cervus elaphus) IUCN (Dünya Doğayı Koruma Birliği) Kırmızı Liste Kategorisinde Önceliği Düşük (Least Concern) bir türdür. Söz konusu kızıl geyik, CITES (Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme) sözleşmesinin eklerinde yer almamaktadır. Bu nedenle bu türün avlatılmasında CITES açısından da sakınca bulunmamaktadır.

Yasa dışı uygulamalar ve kaçak avcılığın da katkılarıyla, avcılık yaban hayvanı popülasyonlarını olumsuz olarak etkileyen bir faaliyet olarak görülmüştür. Günümüzde özellikle predatörlerin yok edildiği birçok gelişmiş ülkede avcılık faaliyetleri yaban hayvanı popülasyonlarını etkileyen olumsuz bir faaliyet olarak değerlendirilmekten ziyade yaban hayatı yönetiminde kullanılan araçlardan birisi olarak görülmektedir. Örneğin, Otçul büyük memeli yaban hayvanı popülasyonlarının sağlıklı gelişmelerinde önemli bir rol oynayan predatörler diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de çiftlik hayvanlarına ve insanlara verdikleri zararlar yüzünden pek çok ortamda tümüyle yok edilmişlerdir. Predatörlerin yok edilmesi geyik gibi otçul büyük memeli yaban hayvanı popülasyonlarının gelişmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Predatörlerin görevinin günümüzde avcılar tarafından üstlenilerek popülasyondaki üremeden kesilmiş yaşlı, zayıf ve hastalıklı fertlerin popülasyondan çıkarılması, popülasyonun sağlıklı gelişmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu hususta, Genel Müdürlüğümüzün denetimi altında icra edilmekte olan av turizmi faaliyetlerinden yararlanılmaktadır. Av turizmi kapsamında avlanan bireylerden alınan doku ve kan örneklerinin rutin olarak analiz edilmesiyle de ülkemizdeki büyük memeli yaban hayvanı popülasyonları hastalık ve parazitler açısından da izlenmektedir.

Kızıl geyik Tarım ve Orman Bakanlığınca koruma altına alınmış yaban hayvanları arasında yer almakta ve bu türümüzün avına sadece av turizmi kapsamında izin verilmektedir. Av turizmi, av ve yaban hayatı kaynaklarının denetim altında yabancı avcılarının kullanımına sunulması, bu

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

kaynakların rekreasyonel ve turistik yönlerden değerlendirilerek ülke turizmi ve ulusal ekonomiye katkıda bulunulmasını amaçlayan bir etkinliktir. Av turizmi faaliyetlerinden elde edilen gelirin önemli bir bölümü kırsal kalkınma adına yaban hayatı kaynaklarının korunması karşılığında orman köylülerine verilmektedir. Ayrıca, köylülerimiz av turizmi kapsamında yapılan av organizasyonlarında yemleme, çantacılık ve rehberlik hizmetlerinde istihdam edilmektedir. Av turizmi faaliyetleri popülasyonların büyüklük, yoğunluk ve strüktür gibi demografik karakteristikleri ile doğum, ölüm gibi dinamiklerine ilişkin bilgilere istinaden hazırlanan avlanma planlarında belirlenen yıllık kotalar çerçevesinde yürütülmektedir. Son 14 yılın ortalaması olarak, ülkemizde av turizmi kapsamında yılda yaklaşık 37 kızıl geyik avlanmakta ve bu miktar ülkemizdeki kızıl geyik miktarının % 0.5'ine tekabül etmektedir. Kızıl geyiğin doğal olarak yayılış gösterdiği Avrupa ülkelerinde kızıl geyik popülasyonlarının her yıl 1/3'ünün avlanmasına izin verilmektedir.

Davaya konu olan tür yalnızca ülkemizde değil, türün bulunduğu pek çok ülkede avlatılmakta ve ekolojik ve ekonomik faydalar sağlanmaktadır. Yukarıda özetlenen veriler ışığında ülkemizdeki bazı yaban hayvanı türlerinin, envanter çalışmaları dikkate alınarak belirlenen kotalar dahilinde ve av turizmi kapsamında avlatılması ulusal mevzuatımız ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere uygundur.

Bursa 2. Bölge Müdürlüğümüze bağlı Bilecik İl Şube Müdürlüğümüz kızıl geyik ihalesi; 29.05.2019 tarihli T.C. Bursa 2.idare Mahkemesi 2019/641 E. sayılı yürütmeyi durdurma kararına istinaden durdurulmuş mahkeme sonucuna göre hareket edilecektir.

Ülkemizde kızıl geyik popülasyonlarını yaşadıkları habitatlarla birlikte korumak ve geliştirmek amacıyla toplam 254048 ha alan kaplayan 19 adet Yaban Hayatı Geliştirme Sahası tesis edilmiştir. Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarında yapılan 2018 yılı sayımında toplam 1885 kızıl geyik sayılmış olup, bu sahalarda barınan kızıl geyiklerin ortalama yoğunluğu 100 hektarda 0.75 bireye tekabül etmektedir. Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarının dışında, doğal olarak içerisinde kızıl geyik bulunan 21 avlak toplam 741 125 ha alan kaplamaktadır. Bu avlaklarda yapılan 2018 yılı sayımlarında toplam 5017 kızıl geyik sayılmış olup kızıl geyiklerin ortalama yoğunluğu 100 hektarda 0.68 bireye tekabül etmektedir. Ülkemizde kızıl geyiklerin doğal olarak yayılış gösterdiği 19 Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve 21 avlağın toplam alan büyüklüğü 995 173 hektardır. Bu sahalarda barınan toplam kızıl geyik sayısı 6902 olup popülasyon yoğunluğu 100 hektarda 0.70 bireye tekabül etmektedir.

Kızıl geyiğin korunması da; av mevzuatı olan 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve buna bağlı yönetmelikler ile düzenlenmiştir. Kanunun 20. Maddesinde kaçak avcılıkla mücadele kapsamında görevli ve yetkili kurumlar ile şahıslar belirlenmiştir. Buna göre Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilat birimleri, OGM, Jandarma, Emniyet birimleri ile köy muhtarları, kır-köy bekçileri, fahri av müfettişleri kaçak avcılıkla mücadelede tutanak tutup işlem yapmaya yetkilidirler.

2009-2019 yılları arasında 22 kaçak kızıl geyik tespit edilmiş olup, bu işlemler neticesinde; kaçak Kızıl geyik avı yapan şahıslara toplam 5.945,00 TL idari para cezası ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle 264.642,99 TL Tazminat bedeli işlemi gerçekleştirilmiştir. Tazminat bedelleri ve idari para cezaları her yıl güncellenmekte olup 2019 yılına ait Kızıl geyik türünün tazminat bedeli 18.410,00 TL dir.